

Konferencija „Aktivno starenje i institucionalni razvoj kroz Program za cjeloživotno učenje”

Agencija za mobilnost i programe EU

Zagreb, 15. lipnja 2012.

Razvoj obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj

Marina Crnčić Sokol, prof.

Povijest obrazovanja odraslih u Hrvatskoj

- Prva ideja o potrebi prosvjećivanja naroda - Ilirski pokret (1830.-1843.)
 - Kulturno-obrazovne aktivnosti (narodne škole, narodne čitaonice i knjižnice, prosvjetna društva, kazališta, tiskare, prikupljanje narodnih umotvorina)
- Matica Hrvatska (Ilirska -1842.)
 - Izdavačka djelatnost, predavanja...
- Hrvatski pedagoški zbor (1871.)
 - Rad usmjeren na unapređivanje školstva (tečajevi za učitelje, opismenjavanje odraslih)...
- 1907. početak Pučkog sveučilišta u Zagrebu
 - Filozofski, Pravni i Bogoslovni fakultet u Zagrebu donose odluku o uvođenju pučkih predavanja
 - Prva predavanja su počela 1912. godine
 - Albert Bazala idejni začetnik
- 1919.-1941. – osnivanje narodnih sveučilišta i andragoških udruženja
- Nakon 2. svjetskog rata – razvijanje sustava obrazovanja odraslih (zlatno doba 60. godina 20. st.)

Povijest obrazovanja odraslih u Hrvatskoj

- Propisi koji su regulirali obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj
 - Pravilnik o završavanju osnovnog školovanja odraslih polaganjem ispita (NN 70/91.)
 - Pravilnik o uvjetima i načinu izvođenja i stjecanja srednjoškolskog obrazovanja odraslih (NN 14/93.)
 - Pravilnik o srednjoškolskom obrazovanju odraslih (NN 112/2000.)
- Zakon o pučkim otvorenim učilištima (NN 54/97., 5/98. i 139/10.)
 - Radi obavljanja djelatnosti osnovnoškolske i srednjoškolske naobrazbe odraslih, djelatnosti glazbenih i srodnih škola izvan redovitoga školskog sustava ...obavljanja djelatnosti u svezi s osposobljavanjem, usavršavanjem i prekvalifikacijom mladeži i odraslih izvan sustava redovite naobrazbe, **jedinice lokalne samouprave i domaće fizičke i pravne osobe** mogu osnivati javne ustanove za trajnu naobrazbu i kulturu pod nazivom pučka otvorena učilišta (Članak 1.)

Sustav obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj

- Strategija obrazovanja odraslih (2004.)
 - Potreba razvoja politike obrazovanja odraslih i zakonskog uređenja djelatnosti, važnost prikupljanja podataka, financijskog uređenja i poticanja djelatnosti obrazovanja odraslih, dostupnost obrazovne ponude i njeno usklađivanje sa potrebama gospodarstva i društva u cjelini...
- Agencija za obrazovanje odraslih (2006.)
 - ustanova za praćenje, razvoj, vrednovanje i unapređenje sustava obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj (Članak 23., stavak 1. Zakona o obrazovanju odraslih)
- Zakon o obrazovanju odraslih (NN, broj 17/07.)
 - Članak 1., stavak 2. „Obrazovanje odraslih dio je jedinstvenog obrazovnog sustava Republike Hrvatske”
 - Definiranje temeljnih pojmova (programi obrazovanja odraslih, andragoški djelatnici, ustanove za obrazovanje odraslih, polaznici, praćenje i razvoj obrazovanja odraslih)
 - Članak 3. obrazovanje odraslih odvija se kao formalno, neformalno, informalno i/ili samousmjereno

Sustav obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj

Formalno obrazovanje odraslih čine:

- Ustanove koje provode programe formalnog obrazovanja odraslih
 - Osnivači: županije, gradovi, pravne osobe (poduzeća, udruge) i fizičke osobe (pojedinci).
 - Pučka otvorena učilišta, ustanove za obrazovanje odraslih, penološke ustanove, zdravstvene ustanove, osnovne i srednje škole, veleučilišta, fakulteti...
- Udruge ustanova za obrazovanje odraslih i andragoške udruge
 - Hrvatsko andragoško društvo
 - Hrvatska zajednica pučkih otvorenih učilišta
 - Zajednica ustanova za obrazovanje odraslih
- Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (NN, broj 24/10.)
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Neformalno obrazovanje (obrazovanje/učenje se odvija neovisno od službenog obrazovnog sustava, može biti organizirano na radnom mjestu, kroz aktivnosti različitih društava, udruženja ili organizacija)

- Poduzeća, udruge, sindikati, komore...

Informalno učenje (pojava u svakodnevnom životu, ne mora se odvijati svjesno, pa ga pojedinci sami ne prepoznaju).

Važnost razvoja politike obrazovanja odraslih

- Politika obrazovanja odraslih: rješavanje problema i razvijanje sustava obrazovanja odraslih u skladu sa potrebama društva
- Zadovoljavanje nacionalnih obrazovnih potreba i prioriteta, ali i usklađivanje sa europskim obrazovnim politikama
 - Rezolucija Europskog vijeća o obnovljenom planu za obrazovanje odraslih (usvojena u studenome 2011.): kriza u obrazovanje odraslih ima važnu ulogu može imati u postizanju ciljeva Europe 2020
- Politika obrazovanja odraslih usmjerena je na:
 - razvijanje ključnih kompetencija, vrednovanje neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, podizanje kvalitete u sustavu obrazovanja odraslih, osiguranje mehanizama za financiranje programa obrazovanja odraslih, podizanje kompetencija nastavnika u obrazovanju odraslih, praćenje i prikupljanje podataka o sustavu obrazovanja odraslih...
- Uloga obrazovanja odraslih u trećoj životnoj dobi:
 - Razvijanje kompetencija važnih za aktivno funkcioniranje u društvu (kompjutersko opismenjavanje, vođenje financija, obrazovanje za demokraciju...)
 - Programi zadovoljavanja osobnog interesa i sklonosti (jezici, umjetnost...)
 - Programi unapređenja i očuvanja osobnog zdravlja (poduka iz joge, psihologija...)

Neformalno i informalno učenje u Republici Hrvatskoj-učenje u trećoj životnoj dobi

Strategija obrazovanja odraslih-Obrazovanje za treću životnu dob

„Produljenjem životnog vijeka, obrazovanje za treću životnu dob dobiva sve veću važnost. Raznolikost programa omogućuje starijim osobama ispunjenje želje za novim znanjima i vještinama koje ranije nisu uspjeli ostvariti, najčešće zbog nedostatka vremena, svladavanje novih znanja i vještina koje se nameću svakom pojedincu, otklanjanje osjećaja „oslabljenog“ pripadnika zajednice. Ovi programi sve više postaju sastavni dio ponude pučkih otvorenih učilišta i velikog broj nevladinih udruga.“

Osobe starije životne dobi mogu aktivno doprinijeti napretku društva, a time ujedno doprinose unapređenju svojeg zdravstvenog i socioekonomskog statusa.

Odluka Europskog parlamenta o proglašenju Europske godine aktivnog starenja (2012)

- Svjetska zdravstvena organizacija: aktivno starenje je proces stvaranja optimalnih mogućnosti za osiguranje zdravlja, sudjelovanje u društvenim događanjima i osobnu sigurnosti s ciljem poboljšanja kvaliteta života u procesu starenja
- Europljani žive duže i zdravije - od 1960, životni vijek produljen za osam godina, a demografske projekcije predviđaju daljnji petogodišnji rast u narednih četrdeset godina

Pojam "treća životna dob"

- Osobe starije životne dobi (umirovljenici) koje su još aktivne
- Sveučilište za treću životnu dob osnovano je u Toulouseu (Francuska) 1972. godine (ideja se proširila svijetom)
- Obrazovanje u trećoj životnoj dobi - u pravilu ne obuhvaća programe strukovnog obrazovanja i ne dovodi do certifikata u sustavu formalnog obrazovanja

Aktivno starenje

- Sudjelovanje u društvenim, gospodarskim, kulturnim, duhovnim i građanskim poslovima (ne samo mogućnost da budu fizički ili radno aktivni)
- Doprinos u obiteljima, među vršnjacima, u užoj zajednici i na nacionalnom nivou

Grundtvig program i obrazovanje odraslih

Grundtvig program

- Opće obrazovanje odraslih
- Stjecanje kompetencija važnih za unapređenje profesionalnih aktivnosti ali i za podizanje opće kvalitete života
- Pripremni posjeti i kontakt seminari, stručna usavršavanja, posjeti i razmjene, asistenti, obrazovna partnerstva, radionice i volonterski projekti za starije
- Cilj: povećanje broja odraslih uključenih u obrazovne aktivnosti, poticanje mobilnosti odraslih osoba, unapređenje kvalitete među organizacijama za obrazovanje odraslih, poticanje inovacija u obrazovanju odraslih i njihovu implementaciju, osigurati dostupnost programa obrazovanja odraslih posebno osobama koje nisu stekle kvalifikaciju u redovitom obrazovanju i **starijim osobama**

Grundtvig volonterski projekti za starije

- Volonter je osoba koja obavlja ili je spremna svojevrijedno obaviti uslugu bez primanja naknade/plaće, obično u okviru neke neprofitne organizacije, misije ili u svojoj zajednici
- Volontiranje je prepoznato kao mehanizam da se starijim osobama ponude nove mogućnosti učenja u Europi, te tako promiče proces aktivnog starenja, s naglaskom na veći doprinos starijih građana razvoju društva
- Volontiranje je prilika za povećanje osobnih, jezičnih, socijalnih i interkulturalnih vještina starijih osoba, doprinos razvoju i provedbi neprofitnih aktivnosti, a također i doprinos starijih osoba zajednici kao aktivnog građanina.
- Omogućavanje stjecanja i razvoja specifičnih vještina vezanih uz temu volontiranja